

גמרא סדורה מסכת זבחים

פרק ז' - "חֲטָאת הָעֹֹף"

לימוד פרק זה לעילוי נשמת
הרב היקר צנוע ובעל מידות מיוחדות
הרב שמעון אדלר זצ"ל
ה' תמוז תשע"ח

מהדורה מנוקדת, מפוסקת,
מחולקת לסוגיות ולפסקאות
עם רש"י

בהצלחה - יגעת ומצאת - תאמין!!!

להארות והערות

דניאל ברק ווינט

טל' - 0526071122

דוא"ל vinetdb81@gmail.com

עתניאל ד.ג. הר חברון 9040700

כל הזכויות על הטקסט שמורות למכון ממרא.
כל הזכויות על הניקוד, הפיסוק והחלוקה לסוגיות ופסקאות
שמורות לעמותת "וכל בנייך לימודי ה" ולדניאל ברק ווינט.

ניתן לצלם ולהדפיס לשם לימוד וללא מטרות רווח.

ח"י סיון תשע"ח

מסכת זבחים פרק ז' - "חטאת העוף"

1. סו, א-ב

כ"ט

משנה

חטאת העוף:

שְׁעֵשָׂא לַמִּטָּה, כְּמַעֲשֵׂה חֲטָאת לְשֵׁם חֲטָאת - בְּשִׁירָה
 כְּמַעֲשֵׂה חֲטָאת לְשֵׁם עוֹלָה,
 כְּמַעֲשֵׂה עוֹלָה לְשֵׁם חֲטָאת,
 כְּמַעֲשֵׂה עוֹלָה לְשֵׁם עוֹלָה - פְּסוּלָה.
 עֲשָׂא לַמַּעֲלָה, כְּמַעֲשֵׂה בּוֹלֵן - פְּסוּלָה.

עולת העוף:

שְׁעֵשָׂא לַמַּעֲלָה, כְּמַעֲשֵׂה עוֹלָה לְשֵׁם עוֹלָה - בְּשִׁירָה.
 כְּמַעֲשֵׂה עוֹלָה לְשֵׁם חֲטָאת - בְּשִׁירָה,
 וּבִלְבָד שְׂלָא עֲלֵתָה לְבַעֲלִיהָ.

כְּמַעֲשֵׂה חֲטָאת לְשֵׁם עוֹלָה,

כְּמַעֲשֵׂה חֲטָאת לְשֵׁם חֲטָאת - פְּסוּלָה.

עֲשָׂא לַמִּטָּה כְּמַעֲשֵׂה בּוֹלֵן - פְּסוּלָה.

גמרא

סו, ב

דְּשִׁנֵי בְּמַאי?

אֵילִימָא דְּשִׁנֵי בְּמַלְיקָה - נִימָא דְּלֹא כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,
 דְּאָמַר: שְׁמַעְתִּי שְׁמַבְדִּילִין בְּחֲטָאת הָעוֹף!

וְלֹא אֹקִימָנָא דְּלֹא כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן?!

לא, דְּשִׁנֵי בְּהִזָּאָה.

הכי נמי מסתברא,

מְדַקְתָּנִי סִיפָא: "עֲשָׂא לַמַּעֲלָה כְּמַעֲשֵׂה בּוֹלֵן - פְּסוּלָה,
 וְאִפִּילוּ כְּמַעֲשֵׂה חֲטָאת לְשֵׁם חֲטָאת."

דְּשִׁנֵי בְּמַאי?

אֵילִימָא דְּשִׁנֵי בְּמַלְיקָה - הָאָמַר מַר: "מְלִיקָה בְּכָל מְקוֹם בְּמִזְבֵּחַ בְּשִׁירָה!"

אֵלָּא לֹא דְּשִׁנֵי בְּהִזָּאָה.

וּמְדַסִּיפָא בְּהִזָּאָה - רִישָׁא נְמִי בְּהִזָּאָה.

מידי איריא?!

הא - כְּדֵאִיתָא,

וְהָא - כְּדֵאִיתָא!

מתני'

חטאת העוף. כמעשה חטאת.
 מליקה בסימן אחד והזאה
 ומיצוי:

כמעשה עולה. בגמרא מפרש
 דשני במאי:

עשאה למעלה כמעשה כולן.
 כלומר כמעשה אחד מכולן
 האמורין כאן ואפילו כמעשה
 חטאת לשם חטאת:

כמעשה חטאת. בגמרא מפרש
 דשני במאי:

עשאה למטה כמעשה כולן.
 כמעשה אחד מכל אלו ואפילו
 כמעשה עולה לשם עולה:

גמ'

דשני במאי. אכמעשה עולה
 לשם חטאת קאי ומיבעי ליה
 איזה דבר בחטאת עשה כמעשה
 עולה:

אי נימא דשני במליקה.
 שהבדיל:

נימא. הא דקתני פסולה דלא
 כר"א: ומהדר הש"ס מאי קשיא
 לך בהאי ודאי פליגי רבנן עליה
 ולאו מי אוקמה סתמא דפירקין
 דלעיל דלא כר"א דקתני הבדיל
 בחטאת פסול:

לא. כלומר הך אפי' כר"א:

דשני בהזאה. שלא הזה אלא
 מיצה שהמיצוי היא עבודת
 העולה:

ה"נ מסתברא. דכל שינוי דמתני'
 בהזאה הוא:

דשני במאי. איזהו עבודה
 למעלה עשה:

האמר מר. גבי חטאת העוף
 בפירקין דלעיל (דף סג.) מליקה
 בכל מקום כו' ומדסיפא דאיירי
 בשינוי למעלה בהזאה איירי
 רישא נמי דאיירי בשינוי מעשיה
 בהזאה מיירי:

הא כדאיתא והא כדאיתא. כל
 חדא וחדא במה דהוי שינוי
 לגביה מיירי רישא דמיירי
 בשינוי מעשיה איכא למימר
 דבמליקה נמי איירי סיפא
 דמעשה דמליקה לא הוי שינוי
 תיתוקם בהזאה:

2. סו, ב

כ"י

דשני במאי. הני מעשה חטאת דקתני במאי שני: **דשני במליקה**. שלא הבדיל: **מדקתני סיפא**. כלומר הא דקתני סיפא כולן מועלין בהן וקאי נמי אעשה כמעשה חטאת לשם חטאת: **נימא דלא כרבי יהושע**. דאיהו אמר אין מועלין בהן במתניתין: **אלא במיצוי**. ובהא לא פליג ר' יהושע דטעמא כדרב אדא דאמר אומר היה רבי יהושע עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת נמשכת משם עולה ונעשית חטאת העוף והאי טעמא ליכא למימר אלא כדשני במליקה כדמפרש לה רב אשי לקמן משום דעולה צריכה שני סימנין וחטאת כשירה בסימן אחד מליקת עולת העוף למטה ליתא זה שמולקה למטה ולשם חטאת בסימן ראשון השלים בה כל מעשה החטאת לפיכך יצאתה בה משם עולה ונעשית חטאת והויא חטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת שאין בה מעילה אבל היכא דבמליקה לא שני ומולקה למעלה וכמעשה עולה תו לא נמשכת בשינוי דמיצוי שלא מיצה אלא היזה כדין חטאת למטה למיהוי חטאת העוף: **אימר דא"ר יהושע דשני במליקה**. וטעמא כדפרישית: **רישא במליקה**. משום דבעית לאוקומה דלא כר"א ברבי שמעון כדאיתוקמא סתם באידך פירקין והך סיפא פלוגתא דרבי יהושע ע"כ במליקה: **מציעתא במיצוי**. דתיתוקמא כרבי יהושע משום דר"א שמותי הוא:

"עולת העוף:

שעשאה למעלה, כמעשה עולה לשם עולה - כשירה.
כמעשה עולה לשם חטאת - כשירה,
ובלבד שלא עלתה לבעליה.
כמעשה חטאת לשם עולה,
כמעשה חטאת לשם חטאת - פסולה.
עשאה למטה כמעשה נולן - פסולה."

דשני במאי?

אילימא דשני במליקה - מדקתני סיפא:

"נולן אין מטמאין בבית הבליעה, ומועלין בהן" (זבחים סו:),

נימא דלא כרבי יהושע,

דאי כרבי יהושע, האמר: "אין מועלין!"

ואלא במיצוי.

אימא סיפא: "עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת,

רבי אליעזר אומר: מועלין בה,

רבי יהושע אומר: אין מועלין בה" (זבחים סו:).

דשני במאי?

אילימא במיצוי - אימר דאמר רבי יהושע, דשני במליקה, במיצוי, מי אמר?

ואלא במליקה.

רישא וסיפא במליקה, ומציעתא במיצוי?!

אין,

רישא וסיפא - במליקה,

ומציעתא - במיצוי.

3. סו, ב - סז, א

רפ"י

משנה

ובולן: אין מטמאין בבית הבליעה,
ומועלים בהן,

חוץ מחטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת.

עולת העוף שעשאה למטה, כמעשה חטאת לשם חטאת:

רבי אליעזר אומר:

מועלים בה.

רבי יהושע אומר:

אין מועלים בה.

אמר רבי אליעזר:

ומה אם חטאת שאין מועלים בה לשמה,

כששינה את שמה - מועלים בה.

עולה, שמועלים בה לשמה, כששינה את שמה אינו דין שימעלו בה!?

אמר לו רבי יהושע:

לא, אם אמרת בחטאת ששינה את שמה לשם עולה,

שכן שינה את שמה לדבר שיש בו מעילה,

תאמר בעולה ששינה את שמה לשם חטאת?

שכן שינה את שמה לדבר שאין בו מעילה!

אמר לו רבי אליעזר:

והרי קדשי קדשים ששחטן בדרום,

ושחטן לשם קדשים קלים,

יוביחו.

שכן שינה את שמהם לדבר שאין בו מעילה, ומועלין בהן.

אף אתה אל תתמה על העולה,

אף על פי ששינה שמה לדבר שאין בו מעילה, שימעלו בה!

אמר לו רבי יהושע:

לא, אם אמרת בקדשי קדשים ששחטן בדרום ושחטן לשם קדשים קלים,

שכן שינה את שמהם לדבר שיש בו איסור והיתר,

תאמר בעולה ששינה את שמה לדבר שכולו היתר?!

גמרא

תנא:

"אמר לו רבי אליעזר לרבי יהושע:

אשם ששחטו בצפון לשם שלמים, יוביח,

ששינה את שמו, ומועלין בו.

ואף אתה אל תתמה על העולה, שאף על פי ששינה את שמה, שימעלו בה!

אמר לו רבי יהושע:

לא, אם אמרת באשם שאם שינה את שמו, לא שינה את מקומו,

תאמר בעולה, ששינה את שמה ושינה את מקומה?

אמר לו רבי אליעזר:

אשם ששחטו בדרום לשם שלמים יוביח,

ששינה את שמו ושינה את מקומו, ומועלין בו, אף אתה אל תתמה על העולה,

שאף על פי ששינה את שמה ושינה את מקומה מועלין בה!

אמר לו רבי יהושע:

לא, אם אמרת באשם, ששינה את שמו ושינה את מקומו ולא שינה את מעשיו,

תאמר בעולה, ששינה את שמה ואת מעשיה ושינה את מקומה?."

אמר רבא:

ונימא ליה: אשם ששחטו בדרום לשם שלמים כשינוי בעלים,

ששינה את שמו,

מתני'

וכולן. אע"פ שנפסלו מליקתן
מטהרתן מידי נבלה:

ואין מטמאין בבית הבליעה.
כדון נבלת עוף טהור:

ומועלין בהן. ואף בחטאת הואיל
ונפסלו ואין בהן שעת היתר
לכהנים לא יצאו מידי מעילה
שבהן:

חוץ מחטאת העוף שעשאה
למטה כמעשה חטאת לשם
חטאת. דכשירה היא ויש לה
שעת היתר לכהנים ושוב אין בה
מעילה אפילו לזר:

רבי אליעזר אומר מועלין בה.
דהא עולה היא ומי הוציאה
ממעילתה שעת היתר לכהנים
אין לה:

רבי יהושע אומר אין מועלין.
דכיון דשינה שמה ומעשיה
ומקומה לשם חטאת נעשית
חטאת כדמפרש בגמרא:

ומה חטאת העוף שאין מועלין
לשמה. שהרי נאכלת לכהנים:

שינה את שמה. ופסלה ולא באה
לכלל היתר מועלין בה דהא רבי
יהושע גופיה לא פליג עליה:

לדבר שיש בו מעילה. לשם
עולה:

ששחטן בדרום. לשם שלמים
יוביחו ששינה שמה ומעשיהם:

לדבר שאין בו מעילה. שקדשים
קלים אין בהם מעילה אלא
באימורין:

ומועלין בהן. מפני שנפסלו
בשחיתת דרום ולא הביאתן
זריקתן לכלל שעת היתר

להוציאן מידי מעילה:
איסור. אימורין יש בהן מעילה.

חטאת העוף כולו היתר:

גמ'

אשם ששחטו בצפון כו' ומועלין
בו. לפני זריקה דלאחר זריקה
ליכא מעילה שהרי נאכל לכהנים
דשלא לשמו לא פסיל ביה:

ואף אתה אל תתמה על העולה.
עולת העוף קאמר שנחלקו בה
דאילו בעולת בהמה ששינה בה

לשם חטאת לא פליג דהא שינה
שמה לדבר שיש בו מעילה
באימורין:

שינוי בעלים. כשינוי מעשה
חשיב לה:

רפ"י

נחית רבי אליעזר. הבין את דברי רבי יהושע שטעמו משום דקסבר נמשכה משם עולה ונעשית חטאת והאי טעם ליכא למימר בשום שינוי שם קרבן אחר אלא בעולת העוף לבדה וכשנישנתית לשם חטאת ומעשיו כדמפרש רב אשי לקמן מפני שחטאת העוף כשירה בסימן א' וכשמלק עולת העוף למטה לשם חטאת ומליקת סימן אחד בעולה לאו כלום היא ובחטאת הוי גמר עבודה מקודם שחל עליה שם פסול עולה משום עשיית מטה חל עליה שם חטאת העוף כשירה ונמשכת ונעשית חטאת העוף:

תימשך ותיהוי עולת העוף. ותהא כשירה דקס"ד דקאמר רב אדא לר' יהושע דחטאת נמי כשירה הויא:

וכי תימא לר' יהושע הכי נמי ומתניתין דקתני פסולה דלא כר' יהושע:

והאמר ר' יוחנן כך היא הצעה. של משנתינו:

מאי לאו כך היא ותו לא. כדגרסינן לה דלא פליג ר' יהושע אלא בעולה שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת:

לא. הכי קאמר כך היא הצעתה של כולה משנה דכי היכי דפליג בעולה פליג בחטאת:

רב אשי אמר. לעולם לא פליג ולא תיקשה דבשלמא עולת העוף שעשאה למטה כיון דחטאת הכשירה בסימן אחד וגמר עבודתה ממהר להשלים קודם שיחול על זו שם עולה פסולה וזו היא הכשירה בשני סימנין ולפיכך סימן ראשון אינו פוסל בה משום עשיית מטה ועולת העוף למטה ליתא ויש כאן שינוי מעשה עולה והיכר מעשה חטאת מכיון שמלק בה סימן א' ועדיין לא חל עליה שם פסול עולה חל עליה שם חטאת כשירה הילכך נמשכה ויוצאה משם עולה ונעשית חטאת:

אלא חטאת. עשאה למעלה כמעשה עולה בשני סימנין ולשם עולה:

כיון דאמר מר מליקה בכל מקום במזבח כשירה. משום מליקת מעלה אין כאן שינוי להפקיע ממנה שם חטאת ואין כאן שינוי השם וכיון דחטאת גמר עבודתה סימן אחד מקודם שיגמור מעשה עולה חל עליה שם חטאת שנמלקה כולה בשלא לשמה ונפסלה משום שלא לשמה וכי הדר מלק אידך סימן להביאה לכלל מעשה עולה היכי מימשכא והויא עולה:

ושינה את מקומו,
ושינה את מעשיו!
מדלא קאמר ליה הכי,
שמע מינה: נחית רבי אליעזר לטעמיה דרבי יהושע.

דאמר רב אדא בר אהבה:

אומר היה רבי יהושע:

עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת,
כיון שמלק בה סימן אחד - נמשכת ונעשית חטאת העוף.

אי הכי, חטאת העוף נמי שעשאה למעלה כמעשה העולה,
מכי מליק בה סימן אחד תימשך ותהוי עולת העוף!

וכי תימא: הכי נמי,

והא אמר רבי יוחנן משום רבי פנאה:

כך היא הצעה של משנה, מאי לאו כך היא הצעה, ותו לא.

לא, כך הצעה של כולה משנה.

רב אשי אמר:

בשלמא עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת,

כיון דהא - הכשירה בסימן אחד,

והא - הכשירה בשני סימנין,

ועולת העוף למטה ליתא,

כיון דמלק בה סימן אחד,

נמשכת ונעשית חטאת העוף.

אלא חטאת העוף, כיון דאמר מר: מליקה בכל מקום כשירה, מכי מלק בה סימן אחד איפסלא.

כי הדר מליק באידך סימן,

היכי ממשכה והויא עולת העוף?

4. סז, א - סח, א

רש"י

נמשכת ונעשית חטאת. קסלקא דעתך ואפילו למיסק ליה לשם חובת חטאת קאמר:

חטאת לזו ועולה לזו. משנה היא במס' קינין (פ"ג מ"ג) ולקמן אמרינן סתם קינין רבי יהושע היא:

חטאת לזו כו'. רחל שהיתה צריכה חטאת ללידתה ועולתה כבר קרבה ולאה היתה צריכה עולה שכבר קרבה חטאתה ולקחו קן בעירוב וקבעו פרידה אחת לחטאת רחל ופרידה אחת לעולת לאה ונתנום לכהן:

עשה שתיהן למעלה. לשם עולה: **מחצה כשירה ומחצה פסולה.** עולה כשירה וחטאת פסולה:

תימשך כו'. ותצא ידי חובתה ממה נפשך אם חטאתה קרבה למטה הרי טוב ואם לאו הרי עלת חברתה קרבה למטה ונעשית חטאת וחברתה אינה צריכה לה:

בתי גברי מי אמר. היאך קרבנה של זו יעלה לזו שאין לה חלק בו: חטאת ועולה סתומה ומפורשת עשה כולן למעלה מחצה כשר ומחצה פסול כולן למטה מחצה כשר ומחצה פסול חציין למעלה וחציין למטה אין כשר אלא סתומה ומתחלקת ביניהן. ה"ג לה

במסכת קינין (שם מ"ד) שתי נשים שלקחו ג' קינין בעירוב זו צריכה עולה וקן שלם אי חטאת ואי עולה דהיינו שתי עולות וחטאת וזו צריכה שתי חטאות ועולה ופירשו אחד מן הקינים פרידה עולה לזו ופרידה חטאת לזו ואחד מן הקינין הניחו סתומה לא פירשו איזה פרידה חטאת ואיזה פרידה עולה והג' פירשו פרידה זו עולה ופרידה זו חטאת אבל שמות בעלים לא נתפרשו הרי חטאת לזו ועולה לזו וקן סתומה וקן מפורשת צריך להקריב ב' הקינים הללו סתם על שתיהן העולות למעלה וחטאות למטה והחטאת לזו והעולה לזו צריך להקריב לשם בעלים ונתנום לכהן:

עשה כולן למעלה. כסבור כולן עולות:

מחצה כשר ומחצה פסול. כל החטאות פסולות וצריכות להביא כל חטאות שעליהן:

כולן למטה. כסבור כולן חטאות: **מחצה כשר ומחצה פסול.** כל העולות פסולות וצריכות להביא כל עולות שעליהן:

חציין למעלה כו'. אין כשר בכלן אלא קן סתומה דהי מינייהו דעבד עולה והי מינייהו דעבד חטאת כשירה דקינין שלא נתפרשו בלקיחת בעלים לא מתפרשות שוב אלא בעשיית כהן כגון דפשיטא ליה דכל קן וקן היה בפני עצמו ומכל קן אחד עשה אחד למעלה ואחד למטה והיא מתחלקת ביניהם הואיל ובעירוב לקחום האחת יוצאה בה ידי חטאת והאחת יצתה בה ידי עולה ויקחו קן אחד עוד ביניהן ויקריבו בתנאי אם עולה ראשונה לרחל וחטאת ללאה תהא בקן שניה זו עולה ללאה וחטאת לרחל ואם חילוף חילוף ואילו מפורשות לא אית בה כשירה אפילו פרידה:

המשך רש"י בעמוד הבא

גופא: "אמר רב אדא בר אבהו:

אומר היה רבי יהושע: עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת, כיון שמלק בה סימן אחד - נמשכת ונעשית חטאת העוף".

סז, ב תא שמע:

"חטאת לזו, ועולה לזו.

עשה שתיהן למעלה - מחצה כשר, ומחצה פסול.

שתיהן למטה - מחצה כשר ומחצה פסול,

אחת למעלה ואחת למטה - שתיהן פסולות,

שאני אומר: חטאת קרבה למעלה, ועולה קרבה למטה" (קינים ג, א).

נהי נמי דעולה קרבה למטה? תימשוך ותהוי חטאת העוף!

אימור דאמר רבי יהושע בחד גברא,

בתרי גברי - מי אמר!?

תא שמע:

"חטאת ועולה,

וסתומה ומפורשת,

עשה כולן למעלה - מחצה כשר, ומחצה פסול

כולן למטה - מחצה כשר, ומחצה פסול.

חציין למעלה וחציין למטה - אינה כשירה אלא סתומה, ומתחלקת ביניהן" (קינים ג, ד).

ואילו מפורשין - לא,

ואמאי? נהי נמי עולה קרבה למטה, תימשוך ותהוי חטאת העוף!

וכי תימא: הא דלא כרבי יהושע - ומי מצית אמרת הכי!?

תא שמע:

"האשה שאמרה: 'הרי עלי קן אם אלד זכר',

ילדה זכר - מביאה שתי קינים, אחת לנדרה ואחת לחובתה.

נתנתו לכהן - הכהן צריך לעשותן שלש למעלה, ואחת למטה.

לא עשה כן, אלא עשה שתיים למעלה ושתיים למטה,

ולא נמלך,

צריכה שתביא עוד פרידה אחת, ותקריבנה למעלה ממין אחד.

ומשני מינין - תביא שתיים.

פרשה נדרה - צריכה להביא עוד שלש פרידין ממין אחד.

ומשני מינין - תביא ארבע.

קבעה נדרה - צריכה שתביא עוד חמש פרידין למעלה, ממין אחד.

ומשני מינין - תביא שש.

נתנתו לכהן, ואינה יודעת מה נתנה,

הלך הכהן ועשה, ואינו יודע מה עשה,

צריכה: ארבע פרידין לנדרה,

ושתיים לחובתה,

וחטאת אחת.

בן עזאי אומר:

שתי חטאות.

אמר רבי יהושע:

זהו שאמרו, כשהוא חי - קולו אחד,

ובשהוא מת - קולו שבעה" (קינים ג, ו)!

אימר דאמר רבי יהושע לאפוקה מידי מעילה,

למיסק ליה לחובה מי אמר!?

ר"י

ואמאי. בשלמא חטאת ועולה שהיו מפורשים לשם בעלים לא קשיא לן דהוה להו תרי גברי אלא קן מפורשת שלא היתה מפורשת לשם בעלים אלא איזו פרידה חטאת ואיזה עולה בין שתייהן היה בעירוב אמאי פסולה אותה פרידה שנעשית למטה כמעשה חטאת לשם חטאת נהי נמי דעולה הואיל וקרבה למטה תימשך ותיהוי חטאת ולא יהו צריכות להביא בעירוב אלא עולה אחת ויאמרו אם עולת קן הסתומה לרחל תהא זו ללאה ואם היא ללאה תהא זו לרחל:

וכי תימא הא דלא כרבי יהושע ומי מצית אמרת הכי. דקינין לאו רבי יהושע היא:

תא שמע. דקינין רבי יהושע דתנן בסיפא דמסכת קינין האשה שאמרה כו' וקתני סיפא אמר רבי יהושע זהו שאמרו כו' אלמא סתמא דקינין רבי יהושע:

הרי עלי קן כו' ואחת לחובתה. ללידתה:

שלש למעלה ואחת למטה. דנדרה שתייהן עולות וחובתה אחת לעולה ואחת לחטאת:

עשה שתיים למעלה ושתיים למטה. כסבור שתי הקינין חובה עליה שמא יולדת בזוב היתה הוזקקה לקן לידה וקן זיבה:

ולא נמלך. בה לדעת על מה הביאתן: צריכה שתביא עוד פרידה אחת ותקריבנו למעלה ממין אחד ומשתי מינין תביא שתיים. כלומר אם הראשונה מין אחד היו שני הקינין תורין או שניהן בני יונה תביא עוד פרידה אחת מאותו המין לעולה ויצתה ידי הכל שמקן שהקריב הכהן ראשון יצתה ידי לידתה שהרי לשם חובה קרב והשני נשאר לנדרה ונפסל גוזל אחד מהן בעשיית מטה והרי זה יהיה תחתיו ואם הראשונה משני מינין היו קן תורין וקן בני יונה תביא שתיים תור ובני יונה ויקריב שניהן למעלה משום דמספקא לן איזה קן משנים הראשונים קרב אחרון והוי לנדרה ונפסל ממנו גוזל אחד וצריכה להשלימו מאותו המין דתנן במסכת קינין (פ"ב מ"ה) אין מביאין תור כנגד בן יונה ולא בן יונה כנגד תור:

פירשה נדרה. כשנדרה הרי עלי קן פירשה את המין שתביא ואינה יודעת מה פירשה אם תורים אם בני יונה והיא נתנה שני קינין לכהן כדאמרין ועשה אחת למעלה ואחת למטה צריכה להביא עוד ג' פרידין למעלה ממין אחד ומשני מינין תביא ארבע דכיון שפירשה ואינה יודעת מה פירשה מתחילתה הוזקקה להביא ג' קינין שנים לנדרה אחד מן התורים ואחד מן בני יונה דהא לא ידעה מה נדרה והשלישי לחובתה מאיזה מין שתרצה והיא הביאה שנים וקרב הראשון לחובתה ונשאר השני לנדרה ונפסל הימנו גוזל אחד הילכך אם ממין אחד היו הראשונים צריכה שתביא אחד מאותו המין להשלים הנפסל וקן שלם ממין אחר משום דלא ידעה מה פירשה ואם שני מינין היו צריכה שתביא ד' וכולן עולות משום דמספקא לן איזה מין קרב אחרון שצריכה להשלים מאותו המין גוזל הנפסל ולהביא קן שלם ממין אחר שהרי אינה יודעת אם צריכה תור ושני בני יונה או בן יונה ושתי תורין לפיכך תביא שתי תורין ושני בני יונה ותאמר אחד מאילו שממין הנפסל יהיה תחתיו והשני יהא נדבה וקן השני יהא ספק פירושה:

קבעה נדרה. להביאה עם חובתה שאמרה הרי עלי קן להביאו עם חובתי ופירשתו ואינה יודעת מה פירשה כדאמרן והביאה שתי קינין ונתנתן לכהן ועשה כמו שאמרנו: צריכה שתביא עוד חמש פרידין למעלה ממין אחד ומשני מינין תביא שש. [דכיון] דקבעה נדרה עם חובתה הוקבע עליה קרבן גדול שלש עולות יחד אם היתה יודעת מה פירשה וזו שלא ידעה מה פירשה הוזקקה להביא חמש עולות יחד מתחילתה אחת לחובתה וד' לנדרה וכשהביאה שני קינין אחת לנדרה ואחת לחובתה וממין אחד לא עשתה כלום לנדרה שמא אינו ממין שנדרה ובהשלמת קן שני ממין אחד לא סגי לה שהרי קובעתו לבא עם מין חובתה ואי"ת תביא קן ממין אחד ופרידה ממין שהביאה שני קינין הראשונים שקרב ממנו עולות חובתה דממ"נ אם תורין נדרה הרי הביאה תורין עם מין שהביאה לחובתה ואם בני יונה נדרה הרי הביאה ב' בני יונה עם מין שקרב ממנו חובתה אם לא נפסל גוזל אחד מן הראשונים הי"נ אבל עכשיו שנפסל אחד מהם אין חבירו עולה לה כלום דג' עולות הוקבעו עליה יחד הילכך אם ב' קינים הראשונים מין אחד היו צריכה שתביא עוד ה' עולות ג' מאותו המין וב' ממין אחר ד' לספק פירושה ואחד לקביעותה שקבעה להביא עולת חובתה עם נדרה וחובתה כבר קרבה ויצאה ידיה אלא שצריכה להביא מאותו המין עם נדרה מפני קביעותה:

ואם משני מינין היו תביא שש. שאינה יודעת איזה מין קרב תחילה לחובתה שתביא מאותו המין עם ד' של ספק פירושה לקביעותה הילכך תביא שש שתי תורין ושני בני יונה לספק פירושה ותור ובני יונה לקביעותה והעוף היתר יהא נדבה:

נתנתן לכהן ואין ידוע מה נתנה. אם תורים אם בני יונה ואם קן אחד מזה וקן אחד מזה ואין ידוע מה עשה אם כולן למעלה או כולן למטה או חציין למעלה וחציין למטה נמצאת שלא יצאת אפי' (ימי לידתה) שמא כולן למעלה ואין כאן חטאת או שמא כולן למטה ואין כאן עולה:

צריכה שתביא עוד ד' פרידין לנדרה. לספק פירושה ומשני מינין וב' לעולת חובתה תור ובן יונה שמא הראשונים כולן למטה נעשו ואינה יודעת מאיזה מין והכל הולך אחר החטאת [וצריכה] להביא עולה מאותו מין או שמא הראשונים חציין למעלה וחציין למטה ובקן שקרב ראשון יצאתה ידי חובתה והיא קבעה להביא עולה מאותו המין עם נדרה ואינה יודעת איזה מין היה הילכך תביא עם ספק פירושה תור ובן יונה וממה נפשך אם קן שקרב ראשון תורין היו וקרב מהן עולה למעלה והיא לחובתה הרי היא מביאה עכשיו תור עם נדרה משום קביעותה ואם מבני יונה היה והוקבע עליה להביא בן יונה עם נדרה הרי מביאתו ואם כולן למטה נעשו וצריכה להביא עולתה מאותו המין הרי משתיים שהיא מביאה עכשיו לחובתה יעלה לה אחד מהן והשני נדבה:

וחטאת אחת. תביא מאיזה מין שתרצה משום שמא הראשונים כולן למעלה נעשו והרי לו זוג ממנו לעולה מבי' שהביאה חובתה מבי' מינין ואע"פ שכבר קרבה עולת חובתה אין צריכה לדקדק להביא חטאת מאותו מין הראשון לרבנן דפליגי עליה דבן עזאי דקסברי הכל הולך אחר חטאת הילכך הואיל ועל כרחיה היא מביאה עכשיו ב' עולות תזווג לו אותה שממנו ודייה דהכי תנן פלוגתייהו במסכת קינים (פ"ב מ"ה) שהאשה שהביאה עולתה תור וחטאתה בן יונה תכפול ותביא עולתה בן יונה דהכל הולך אחר חטאת בן עזאי אומר הכל הולך אחר הראשון:

בן עזאי אומר ב' חטאות. בן עזאי לטעמיה דאמר הכל הולך אחר הראשון וכיון דאיכא לספוקא שמא הראשונים למעלה נעשו וכבר יצאת ידי עולה צריכה להביא חטאתה מאותו המין והרי אינה יודעת מאיזה מין היה לפיכך תביא שתי חטאות מבי' מינין וחטאות הללו אינן נאכלות שהרי על הספק באו ואין מליקתן מליקה להתירן באכילה שמא כבר קרבה חטאתה בראשונות:

א"י יהושע זהו שאמרו כשהוא חי קולו אחד כשהוא מת קולו ז'. התם מפרש לה ובאיל קמייירי דכשהוא חי אין לו אלא קול אחד וכשהוא מת קולו שבעה כיצד קולו שבעה ב' קרניו ב' חצוצרות ב' שוקיו ב' חלילין עורו לתוף מעיים לנבלים בני מעיו לכינורות והי"נ כשנדרה תחלה ואינה יודעת מה פירשה לא צריכה אלא ד' פרידין וב' לחובתה אחת לעולה ואחת לחטאת ועכשיו שהביאה כבר ד' פרידין צריכה להביא ד' לנדרה וד' לחובתה מדאיירי ר' יהושע בהא ש"מ קינין ר' יהושע אמרה וקתני לעיל גבי קן סתומה ומפורשת דאין כשר אלא סתומה ואי אמרת נמשכה ונעשית חטאת העוף תמשך ותהוי חטאת העוף:

אימר דארי"י לאפוקה מידי מעילה למיסק ליה לשם חובה מי אמר. שתהא עולה נעשית חטאת בשביל ששינה בה:

6. סח, א - סט, א

רפ"י

משנה

כל הפסולין שמלקו: מליקתו פסולה,
ואינו מטמא בבית הבליעה.

מלק: בשמאל,

או בליעה,

שחט: חולין בפנים,

וקדשים בחוץ - אינו מטמאות בבית הבליעה.

מלק: בסכין,

מלק חולין בפנים,

וקדשים בחוץ,

תורין שלא הגיע זמן,

בני יונה שעבר זמן,

שיבשה גפה,

שנסמית עינה,

ושנקטעה רגלה - מטמא בבית הבליעה.

זה הכלל:

כל שפסולו בקודש - אינו מטמא בבית הבליעה.

לא היה פסולו בקודש - מטמא בבית הבליעה.

גמרא

אמר רב:

שמאל,

ולילה - אין מטמאין בבית הבליעה.

זר,

וסכין - מטמאין בבית הבליעה.

מאי שנא "שמאל" - דאית ליה הכשירה ביום הכפורים.

ולילה - אית ליה הכשירה, באיברים ופדרים,

זר - נמי אית ליה הכשירה בשחיטה!

שחיטה לאו עבודה היא.

ולא?!

וקא אמר רבי זירא:

שחיטת פרה בזר - פסולה,

ומחוי רב עלה "אלעזר"⁵¹⁴ (במדבר יט, ג), ו'חוקה'⁵¹⁵ (במדבר יט, ב)!

שאני פרה דקדשי בדיק הבית היא.

ולא? כל דבן הוא!

קדשי בדיק הבית - בעו כהונה,

קדשי מזבח - מיבעיא?!

אמר רב שישא בריה דרב אידי:

מידי דהוה אמראות נגעים, דלאו עבודה היא, ובעיא כהונה⁵¹⁶ (ויקרא יג, ב).

ונילף מבמה!

מבמה לא יליף.

מתני'

כל הפסולין. בגמי פליגי כל
לאיתויי מאי:

ואינו מטמאין. שמליקתן
מטהרתן לפי שנפסל בקדש
ואהני מליקתן שאם עלו לא ירדו
הילכך נמי לא הוו נבילה:

ה"ג שחט חולין בפנים וקדשים
בחוץ אינו מטמאין בבית
הבליעה. אף על גב דבפנים אין
שחיטה לעוף וכן בעוף קדשים
אין שחיטה בכל מקום אין
מטמאין כדיליף בברייתא
בגמרא ושחט קדשים בפנים
דלא קתני אמרינן בגמי דאתיא
בזה הכלל:

מלק בסכין. ומליקה לא הויה
דבעצמו של כהן בעינן ושחיטה
לא הויה כדאמרינן בהכל
שוחטין (חולין דף כ:.) מפני
שהוא מחליד מפני שהוא דורס:

מלק חולין בפנים וקדשים
בחוץ. דלא שייכא מליקה בחולין
לא בפנים ולא בחוץ והוא הדין
לחולין בחוץ ובגמרא אמרינן
דאתיא בזה הכלל:

תורין שלא הגיע זמן ובני יונה
שעבר זמן. אין ראויין לקרבן
והוה להו כמליקת חולין דתניא
בהכל שוחטין (חולין דף כב.)
תורין גדולים ולא קטנים בני
יונה קטנים ולא גדולים דלא
אישתמיט קרא וכתב מן היונה
ומן בני התורים ואימתי תורין
כשירין משיזהיבו ואימתי בני
יונה פסולין משיצהיבו נוצה
מוזהבת שסביב הצואר:

שנסמית עינה. דה"ל מחוסר
אבר והקריבנה נא לפחתך וכי
אמרינן אין תמות וזכרות
בעופות לענין דוקין שבעין הוא
דקאמרינן:

שפסולה בקדש. שבאה לעזרה
בהכשרה ונפסלה:

גמי'

שמאל ולילה. מלק בשמאל או
בלילה:

זר. והוא הדין לאונן וערל וכל
הפסולין:

ביום הכפורים. נטל את המחטה
בימינו ואת הכף בשמאלו ולילה
נמי מאי שנא דאשכחן ליה
הכשירה לכתחילה באיברים
ופדרים:

אלעזר כתיב. בשחיטתה וכתוב
חוקה לעכב:

דקדשי בדיק הבית היא. ועל
כרחך אין עבודות שלה חשובות
עבודה:

ונילף מבמה. שהזר כשר בה
למלוך עופות לכתחילה דאין
כיהון בבמה כדתנן בפי בתרא
(לקמן דף קיג.) וכיון דאשכחן
ליה הכשירה לכתחילה בעלמא
יטהר כאן מידי נבילה:

מבמה לא ילפינן במקדש. דבמה
כחול היא לגבי מקדש:

⁵¹⁴ נתתם אתה אל אלעזר הכהן והוציא אתה אל מחוץ למחנה ושחט אתה לפניו

⁵¹⁵ ואת חקת התורה אשר צוה ה' לאמור דבר אל בני ישראל ויקחו אליה פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה על

⁵¹⁶ אדם כי יהיה בעור בשרו שזאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והוציא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים

רש"י

ורבי יוחנן אמר מלק זר אינו מטמא בבית הבליעה. דילפינן מבמה: סכין מטמא. דלא מליקה ולא שחיטה היא ודכוותה לא אשכחן הכשירה: לאיתוויי שחיטת קדשים בפנים. דלא מטמא דבמתניי לא תנן לה: כללא דסיפא לאיתוויי מליקת חולין בחוץ. דמטמא דלא תנן לה במתניי: הנותר והטמא. ולא אמרינן נפקי להו מהיתר אכילת קדשים וחל עליהו איסור נבילה למפרע:

ולא?!

והתניא:

"מנין ליוצא, שאם עלה - לא ירד, שהרי יוצא בשר בבמה!"

תנא א' **"זאת תורת העולה"**⁵¹⁷ (ויקרא ו, ב) סמיך ליה.

ורבי יוחנן אמר:

זר - אין מטמא אבית הבליעה, סכין - מטמא אבית הבליעה.

תנן:

"כל הפסולין שמלקו - מליקתו פסולה."

בשלמא לרבי יוחנן "כל" לאיתוויי זר, אלא לרב "כל" לאיתוויי מאי?

⁵¹⁸ לאיתוויי שמאל, ולילה.

שמאל ולילה בהדיא קתני!

תני, והדר מפרש.

תא שמע:

"זה הכלל: כל שהיה פסולו בקודש - אינו מטמא בגדים אבית הבליעה."

בשלמא לרבי יוחנן "כל" לאיתוויי זר,

אלא לרב, - לאיתוויי מאי?

סטא וליטעמיד, **"שלא היה פסולו בקודש"** לאיתוויי מאי?

אלא רישא - לאיתוויי שחיטת קדשים בפנים,

סיפא - לאיתוויי מליקת חולין בחוץ.

תנא כנותיה דרבי יוחנן:

"מליקה זר,

מליקה פסול,

הפיגול,

והנותר,

והטמא - אין מטמאין אבית הבליעה."

⁵¹⁷ צו את אהרן ואת בניו לאמור זאת תורת העולה הוא העלה על מזקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו

⁵¹⁸ דפוס וילנא: לאו. בכתבי יד לא מופיע מילה זו

7. סַט, א

רַס"י

דישנה בבמה. בזר :
לדברי האומר. בפי אחרון (לקמן
 דף קיג.) ר' יהודה אומר אין
 מנחה בבמה :
זבחים. ויזבחו זבחים שלמים
 בסיני (שמות כד) :
אין קידוש כלי שרת במנחה
בבמה. הילכך לא ילפינן זר
 במקדש לענין קמיצה מזור בבמה
 דלא דמי הך קמיצה להך קמיצה
 דבמקדש הואיל וקידשה בכלי
 שרת איפסלא בזר : הייג בתורת
 כהנים להך מתניי יכול תהא
 מליקה שהיא לפנים מטמאה
 כו' :

אָמַר רַבִּי יִצְחָק⁵¹⁹:
 שְׁמַעְתִּי שְׁתִּים,
 אַחַת קְמִיצַת זֶר,
 וְאַחַת מְלִיקַת זֶר,
 אַחַת - תֵּרֵד,
 וְאַחַת - לֹא תֵּרֵד,
 וְלֹא יִדְעָנָא.

אָמַר הֲזַקְיָה:
 מִסֵּתְבֵרָא קְמִיצָה - תֵּרֵד,
 מְלִיקָה - לֹא תֵּרֵד.

מאי שנא מליקה, ישנה בבמה,
 קמיצה נמי ישנה בבמה!

וכי תימא אין מנחה בבמה - אין עופות נמי בבמה!

דאמר רב ששת:
 לדברי האומר יש מנחה בבמה - יש עופות בבמה,
 לדברי האומר אין מנחה - אין עופות.

מאי טעמא?
"זבחים"⁵²⁰ (שמות כד, ה) - ולא מנחות,
"זבחים" - ולא עופות!

אלא אימא: אין קידוש בכלי שרת במנחה בבמה.

⁵¹⁹ תנא או אמורא?

⁵²⁰ וישלח את נערי בני ישראל וישלחו עלת ויזבחו זבחים שלמים לה' פרים

8. סט, א

רפ"י

הא נמי נבילה היא. מאן לימא לך דלאו נבילה היא נהי דהותרה מליקת חטאת העוף לכהנים מגזירת הכתוב מלכל חטאתם כדאמרן בפרק [בית שמאי] (לעיל דף מד.) עולה שלא הותרה להם תטמא בבית הבליעה:

אלא תלמוד לומר טריפה. ונפש אשר תאכל נבילה וטריפה (ויקרא יז) ובגבלת עוף טהור מיתוקמא קרא בת"כ והאי טריפה קרא יתירא הוא לדרשא כדלקמן שאי אפשר לשומעו כמשמעו שיהא טריפה מטמא בבית הבליעה מחיים אם טריפה חיה ואם אינה חיה הרי בכלל נבילה והא מתני לקמיה מיתוקם כר"מ דאית ליה שחיטת עוף טהור מטהרת טריפתו מטומאתו ולא דריש ליה להאי קרא להביא טריפה ששחטה שתטמא הילכך דריש ליה למעוטי מליקה שהיא בפנים ושחיטה שהיא לפנים ומשמע ליה קרא הכי נבילה שהיא כטריפה היא דמטמאה: מה טריפה. אין טריפות המאורע בה מתיר שום איסור שהיה בה מתחילה:

אף נבילה. שאין נבילות המאורע בה מתיר את האיסור יצא נבילות הבא לה ע"י מליקת פנים בהכשר הואיל ומתיר את האיסור שבחיה לא היתה לא ראויה לקרב לגבוה והותרה במליקה זו:

יכול תהא שחיטה שהיא לפנים. ובת"כ גרסי לה הכי יכול השוחט חולין בפנים וקדשים בין מבפנים בין מבחוץ כו': הא נמי נבילה היא. מי יימר דלאו נבילה היא הואיל ושחיטה בפנים בעוף לא שייכא וכן בקדשים בין בפנים בין בחוץ כו': ת"ל טריפה. כלומר נבילה שהיא כטריפה מטמאה:

ששוות בפנים כבחוף. דכאן וכאן היא אסורה: ה"ג יצא השוחט חולין בפנים וקדשים בין בפנים בין בחוץ הואיל ולא שוו בפנים כבחוף אין מטמאין ולקמן מפרש ואזיל:

בשלמא חולין שוותה שחיטתו בפנים כבחוף. שהרי חולין שחוטין בחוץ אין מטמאין ואפי' שלא בהיכשרו כגון עוף טריפה ששחטה דהא מתניתין לקמן כר"מ דמטהר טריפת העוף שחוטתו ומוקי טריפה דכתיב בקרא להך דרשא למעוטי פנים: אידי ואידי. בין בפנים בין בחוץ נבילה זו שווה בהם שאין כאן תורת שחיטה: אמר רבא. שחיטת פנים דחולין היא דנפקא לן מהך דרשא אבל קדשים לא צריך למילף מינה דממילא נפקא לן דלא מיטמאו עופות קדשים שחוטין בחוץ דאם הועילה שחיטת חוץ לחיבו עליו כרת משום שחוט חוץ כדמרבין ליה בפרק השוחט והמעלה (לקמן דף קז.) מאו אשר ישחט לרבות שחיטת עוף אלמא שחיטה היא שמח:

לא תועיל. בתמיה: ה"ג. אשכחן חוץ פנים מנלן: ומשני הואיל ולא שוות בפנים כבחוף. דהא אוקימנא דבחוף לא מטמא ואע"ג דבאכילה אסור בטומאה מיהא לא שוו: אי הכי מלק קדשים. דקתני לעיל מיטמאין:

הא לא שוו בחוץ ככפנים. דהא בפנים הכשירו במליקה: דנין דבר שלא בהכשירו. שחיטת קדשים בפנים: מדבר שלא בהכשירו. שחיטת קדשים בחוץ וכן שחיטת חולין בפנים משחיטת חולין טריפה בחוץ: ואין דנין דבר שלא בהכשירו. כגון מליקת קדשים בחוץ:

מדבר שבהכשירו. מליקת קדשים בפנים:

"מלק בשמאל או בליה ... אין מטמאות בבית הבליעה. מלק בסנין, מלק חולין בפנים, וקדשים בחוץ ... מטמא בבית הבליעה."

תנו רבנן:

"יכול תהא מליקה, שהיא לפנים מטמאה בגדים בבית הבליעה? תלמוד לומר: 'נבלה'⁵²¹ (ויקרא יז, טו)."

הא נמי נבלה היא!

אלא, תלמוד לומר: "טריפה" (ויקרא יז, טו),

מה טריפה שאין מתרת את האיסור - אף כל שאין מתרת את האיסור.

יצא מליקה שהיא לפנים, הואיל והיא מתרת את האיסור,

אין מטמא בגדים בבית הבליעה.

הביא המולק (ק"ץ חפ"ז) - קדשים בחוץ, ומולק חולין בין מבפנים בין מבחוץ,

הואיל ואין מתירין את האיסור, מטמאין בגדים אבית הבליעה.

תניא איך:

"יכול תהא שחיטת חולין - לפנים,

וקדשים - בין מבפנים ובין מבחוץ, מטמאה אבית הבליעה?

תלמוד לומר: "נבלה" (ויקרא יז, טו)."

הא נמי נבלה היא!

אלא, תלמוד לומר: "טריפה" (ויקרא יז, טו),

מה טריפה שווה בפנים כבחוף - אף כל שווה בפנים כבחוף.

יצא שחיטת חולין - בפנים,

וקדשים - בין מבפנים בין מבחוץ,

הואיל ולא שוו בפנים כבחוף אין מטמאין בגדים אבית הבליעה.

בשלמא חולין לא שוו בפנים כבחוף,

אלא קדשים, אידי ואידי פסולין ניהו!

אמר רבא:

אם הועילה לו שחיטת חוץ, לחייבו כרת,

לא תועיל לו לטהרה מידי נבילה?!

אשכחן - חוץ,

פנים - מנלן?

הואיל ולא שוו בפנים כבחוף.

אי הכי, מלק קדשים בחוץ נמי לא!

לא שוו בפנים כבחוף!

אמר רב שימי בר אשי:

דנין דבר שלא בהיכשרו מדבר שלא בהיכשרו,

ואין דנין דבר שלא בהיכשרו מדבר שבהיכשרו.

ולא?! והתניא:

"מנין ליוצא, שאם עלה לא ירד?

שהרי יוצא נשר בבמה!"

תנא א' "זאת תורת העולה"⁵²² (ויקרא ו, ב) ריבה סמיה ליה.

⁵²¹ וכל נפש אשר תאכל נבלה וטריפה באוזה ובגור וכנסו בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב וטהר

⁵²² צו את אהרן ואת בניו לאמור זאת תורת העולה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו

9. סט, א - ע, א

ר"ט

מְשֻׁנָּה

מְלָקָה וְנִמְצְאָת טְרִיפָה,

רְבִי מְאִיר אָמַר:

אֵינוֹ מְטַמֵּא בְּבֵית הַבְּלִיעָה.

רְבִי יְהוּדָה אָמַר:

מְטַמֵּא.

אָמַר רְבִי מְאִיר:

קָל וְחוֹמֵר: אִם נִבְלַת בְּהֵמָה: שְׁמֵטְמָאָה בְּמַגַּע וּבְמִשְׁא,

שְׁחִיטָתָהּ מְטַהֶרֶת טְרִיפָתָהּ מִטּוּמְאָתָהּ,

נִבְלַת הָעוֹף: שְׁאִינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגַּע וּבְמִשְׁא,

אֵינוֹ דִּין שֶׁתְּהֵא שְׁחִיטָתוֹ מְטַהֶרֶת טְרִיפָתוֹ מִטּוּמְאָתוֹ?

מָה מְצִינּוּ בְּשְׁחִיטָתוֹ: שֶׁהִיא מְכַשְׂרֶתָהּ לְאֲכִילָה,

וּמְטַהֶרֶת טְרִיפָתוֹ מִטּוּמְאָתוֹ,

אִפְּ מְלִיקָתוֹ שֶׁהִיא מְכַשְׂרֶתוֹ בְּאֲכִילָה, תְּטַהֵר טְרִיפָתוֹ מִיַּד טּוּמְאָתוֹ.

רְבִי יוֹסִי אָמַר:

דִּיה נִבְלַת בְּהֵמָה,

שְׁחִיטָתָהּ - מְטַהֶרֶתָהּ,

וְלֹא מְלִיקָתָהּ.

גְּמָרָא

וְרַבִּי מְאִיר לֹא דְרִישׁ 'דִּין'!

וְהָא 'דִּין' דְּאוֹרֵייתָא הוּא!

דִּתְנִינָא:

"מִדִּין קָל וְחוֹמֵר, בִּיצֵד?"

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאַבְיָה יִרְק וְיִרְק בְּפִנִּיה" ⁵²³ (במדבר יב, יד).

קָל וְחוֹמֵר, לְשִׁבְיָה אֲרַבְעָה עָשָׂר יוֹם!

אֲלֹא דִּין לְבָא מִן הַדִּין לִהְיוֹת כְּנֵדוֹן".

אָמַר רְבִי יוֹסִי בְּרַבִּי אֲבִין:

רְבִי מְאִיר קָרָא אֲשַׁכַּח וְקָדְרַשׁ: "זֹאת תּוֹרַת הַבְּהֵמָה וְהָעוֹף" ⁵²⁴ (ויקרא יא, מו),

וְכִי בְּאִיזוֹ תּוֹרָה לְשׁוֹתָהּ בְּהֵמָה לְעוֹף וְעוֹף לְבְּהֵמָה?

בְּהֵמָה - מְטַמֵּא בְּמַגַּע וּבְמִשְׁא,

עוֹף - אֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגַּע וּבְמִשְׁא!

עוֹף - מְטַמֵּא בְּגָדִים אֲבִית הַבְּלִיעָה,

בְּהֵמָה - אֵינָה מְטַמֵּאָה בְּגָדִים אֲבִית הַבְּלִיעָה!

אֲלֹא לֹמַר לָךְ: מָה בְּהֵמָה דְּבַר שְׁמִכְשִׁירָה לְאֲכִילָה מְטַהֵר טְרִיפָתָהּ מִטּוּמְאָתָהּ,

אִפְּ עוֹף, דְּבַר שְׁמִכְשִׁיר בְּאֲכִילָה מְטַהֵר טְרִיפָתוֹ מִטּוּמְאָתוֹ.

וְרַבִּי יְהוּדָה מְאִי טַעְמָא?

קָרָא אֲשַׁכַּח וְקָדְרַשׁ:

"נִבְלָה וְטְרִיפָה" ⁵²⁵ (ויקרא יז, טו),

אָמַר רְבִי יְהוּדָה:

"טְרִיפָה" לְמָה נְאֻמְרָה?

אִם טְרִיפָה חִיָּה - הִרִי "נְבִילָה" אֲמֹרָה!

אִם טְרִיפָה אֵינָה חִיָּה - הִרִי הִיא בְּכֻלָּ "נְבִילָה"!

אֲלֹא לְהִבְיָא טְרִיפָה שְׁשַׁחְטָהּ, שְׁמֵטְמָאָה".

אָמַר לִיה רַב שִׁיבִי:

מתני'

ר"מ אומר אינה מטמאה. בקל וחומר:

רבי יהודה אומר מטמא. דלא מהניא מליקה לטריפה וה"ה נמי דבשחיטת חולין טריפה פליג ר' יהודה וכן שנינו במסכת טהרות בפי"ג דברים לרבי יהודה אחת מלוקות ואחת שחוטות ולר"מ שתייהן מטהרות ולרבי יוסי שחיטה מטהרת טריפה אבל לא מליקה: ומה בהמה בנבלתה מטמאה במגע ובמשא שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה. כדילפינן בגמרא מוכי ימות מן הבהמה:

עוף שאינו מטמא במגע ובמשא. אלא באכילה ובבית הבליעה כדכתיב (ויקרא כב) לא יאכל לטמאה בה אין לך אלא האמור בה:

אינו דין כו'. וכיון דקיי"ל בשחיטה מקי"ו ולפינן מליקה דקדשים מינה בבנין אב מה מצינו בשחיטה בחולין שמכשרתה באכילה כשאינה טריפה ומטהרת טריפתה מטומאתה:

אף מליקה. בקדשים המכשרתה באכילה כשאינה טריפה תטהר:

דיה כנבלת בהמה. דהואיל ולא יליף עוף אלא מבהמה לטהר טריפה מטומאתה דיו לבא מן הדין להיות כנדון:

גמ'

מדין ק"ו כיצד. מנין שהתורה ניתנה לידרש ק"ו:

הלא תכלם. לשון תימה הוא ולשון ק"ו: אלא דיו לבא מן הדין להיות כנדון. הכתוב לימדך שאינך רשאי להטיל על הבא מן הדין יותר מן הנדון דכתיב תסגר שבעת ימים:

עוף אינו מטמא במגע ובמשא. דכתיב לא יאכל לטמאה בה אין לך אלא האמור בה:

בהמה אינה מטמאה בבית הבליעה. אם תחב לו חבירו כזית בשר נבילה דתניא במסכת נדה (דף מב:) יכול יהא נבלת בהמה (טמאה) מטמאה בבית הבליעה תלמוד לומר לא יאכל לטמאה בה מי שאין לה טמאה אלא אכילתו יצתה זו שיש לה טמאה קודם שיאכלנו:

דבר שמכשיר. ואפילו מליקת קדשים דאי לשחיטה בקי"ו אתיא לן:

טריפה למה נאמרה. אלא ללמדנו בא שמשעת טריפה חלה עליה טמאה אם אכל ממנה מיד או ששחטה ואכל ממנה דאי בטריפה שמתה לאחר שנטרפה קאמר למה נאמרה:

אם טריפה חיה. פלוגתא היא באלו טריפות (חולין דף מב.) איכא למי"ד טריפה חיה ואיכא למי"ד אינה חיה אם טריפה חיה ועד שמתה היתה בחזקת חיה:

הרי נבילה אמורה. בפסוק כיון שמתה מתנבלת במיתתה ואם טרפה אינה חשובה חיה הרי היא משעה שנטרפה בכלל נבילה:

אלא להביא טריפה ששחטה. לאשמעינן טריפה (אינו) חיה ואינו בכלל נבילה ולפיכך הוצרך לומר שטריפתה מביא עליה טמאה זו מיד אם תלש ואכל ממנה בשר אפי' אינו אבר של בשר גידין ועצמות וכיון דשם טריפה מביא לה טמאה מחיים אין שחיטה מועלת בה שאין שחיטה מתרת משום טריפה אלא משום נבילה:

⁵²³ וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאַבְיָה יִרְק וְיִרְק בְּפִנִּיה הלא תכלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחזין למהנה ואחר תאסף

⁵²⁴ זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרמשת במים ולכל נפש השרצת על הארץ

⁵²⁵ וכל נפש אשר תאכל נבלה וטרפה באזרה ובגד ומכס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב וטהר

רש"י

חלב נבילה וחלב טריפה יעשה לכל מלאכה. בא הכתוב להשמיענו על חלב נבילה שאינה מטמאה והכי אמרינן בפסחים פ' כל שעה (דף כג.):

טריפה למה נאמרה. אם בטריפה שמתה מדבר אם טריפה חשובה חיה הרי נבילה אמורה וזו במיתתה נתנבלה ואם טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה מטורפת אלא להביא טריפה ששחטה שחלבה טהור אבל הבשר טמא בתמיה: **אלא האי טריפה כו'.** מסקנא דקושיא היא כלומר אלא עייכ האי טריפה לא תדרשיה להכי דמיבעי ליה למעוטי טמאה דאין חלבה טהור והיינן טריפה דכתיב גבי טומאת בית הבליעה למעוטי עוף טמא דריש ליה ולא טריפה ששחטה:

האי נמי תיפוק ליה כו'. חלב טמאה תיפוק ליה נמי דמטמא דמהיכא תיתי לטהרה מהאי קרא דיעשה לכל מלאכה האי לאו בטמאה כתיב דהא כתיב [ואכל] לא תאכלוהו לחלב:

מי שאיסורו משום אכילת חלב. ובשרה מותר טיהרתי לך יצאת זו שכולה אסורה משום בל תאכל טמא ואכתי אימא טריפה למה נאמרה כו': אלא האי טריפה מיבעי לאיתויי חיה דסייד מי שחלבה אסור כו' קמ"ל. הייג ושינויא הוא לאיתויי חיה טהורה שמתה שחלבה טהור דסייד ואכל לא תאכלוהו כתיב בהאי קרא מי שחלבו אסור ובשרו מותר טיהרתי לך חלבה מכלל נבילה אבל חיה שחלבה מותר כבשרה לענין נבילה נמי יטמא כבשרה קמ"ל טריפה כל שיש במינו טריפה ואפילו חיה: **ופרכינן מ"ש טמאה.** דלא נפקא לן לטהר חלבה מהאי קרא דאין חלבה חלוק מבשרה ולא קרינא ואכל לא תאכלוהו לחלב לחודיה שהרי הכל איסור:

חיה נמי אין חלבה חלוק מבשרה. לאיסורו ולא קרינא ביה ואכל לא תאכלוהו:

ועוד. ממשמעוהו דקרא נמי תיקשה לך דלא בחלב חיה קאי דהא כתיב ואכל לא תאכלוהו ולקמן ילפינן מינה בברייתא בשמעתין בחלב חיה נבילה לא טיהר מכלל טומאה:

טריפה לגופיה איצטריך. לטהר חלב טריפה שמתה ולעולם טריפה חיה ודקאמרת הרי נבילה אמורה איצטריך סד"א הואיל וטמאה אסורה מחיים וטריפה מחיים אסורה כו':

אי הכי. טריפה דכתיב גבי עוף נמי איצטריך לגופיה ולומר עוף שמתה מטמא בבית הבליעה שלא תאמר כו':

ועוד. גבי בהמה: **מי איכא למילף טריפה מטמאה.** דניבעי קרא לטהר:

אלא מעתה, דכתיב: **"וחלב נבילה וחלב טריפה"**⁵²⁶ (ויקרא ז, כד), התם נמי נימא: אם טריפה חיה - הרי "נבילה" אמורה! אם טריפה אינה חיה - הרי היא בכלל "נבילה"! אלא להביא טריפה ששחטה, שחלבה טהור. מכלל דהיא מטמאה!?

והאמר רב יהודה אמר רב, ואמרי לה במתניתא תנא: **"וכי ימות מן הבהמה"**⁵²⁷ (ויקרא יא, לט).

מקצת בהמה מטמאה, מקצת בהמה אינה מטמאה. ואיזו זו? זו טריפה ששחטה!

אלא, **"טריפה"** מיבעי ליה למעוטי טמאה, מי שיש במינה טריפה, יצתה זו, שאין במינה טריפה. הכא נמי⁵²⁸ למעוטי עוף טמא, שאין במינו טריפה!

עוף טמא, לרבי יהודה מ"נבלה" נפקא ליה. דתניא:

"רבי יהודה אומר:

יכול תהא נבלת עוף טמא מטמאה בגדים אפית הבליעה? תלמוד לומר: "נבלה וטריפה לא יאכל"⁵²⁹ (ויקרא כב, ח) -

מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה,

יצא זה, שאין איסורו משום בל תאכל נבילה, אלא משום בל תאכל טמא."

האי נמי, תיפוק לי: **"וחלב נבלה"** (ויקרא ז, כד) - מי שאיסורו משום בל תאכל חלב נבלה. יצאתה זו שאין איסורה משום בל תאכל חלב נבלה, אלא משום טמא!

עא

אלא, האי **"טריפה"** מיבעי לאיתויי חיה.

סלקא דעתך אמינא: מי שחלבה אסור ובשרה מותר. יצאת זו שחלבה ובשרה מותר, קא משמע לן.

אמר ליה:

מאי שנא טמאה - דאין חלבה חלוק מבשרה, חיה - נמי אין חלבה חלוק מבשרה!

ועוד, הכתיב: **"ואכל לא תאכלוהו"** (ויקרא ז, כד)!

אלא אמר אביי:

"טריפה" לגופיה איצטריך.

שלא תאמר: הואיל וטמאה אסורה מחיים, וטריפה אסורה מחיים:

מה טמאה חלבה טמא,

אף טריפה חלבה טמא.

אי הכי,

האי נמי, מיבעי. שלא תאמר: הואיל ועוף טמא - אסור באכילה, וטריפה - אסורה באכילה,

מה עוף טמא - אינו מטמא,

אף טריפה - אינה מטמאה!

ועוד,

מי איכא למילף טריפה מטמאה?

טמאה - לא היתה לה שעת הכושר,

טריפה - היתה לה שעת הכושר!

⁵²⁶ **וחלב נבלה וחלב טריפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו**

⁵²⁷ **וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הנגע בנבלתה יטמא עד הערב**

⁵²⁸ **וכל נפש אשר תאכל נבלה וטריפה באוזה ובגור וכבש בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב וטהר** (ויקרא יז, טו)

⁵²⁹ **נבלה וטריפה לא יאכל לטמאה בה אני ה'**

וכי תימא: טריפה מבטן, מאי איכא למימר?
במינה מיהא איכא!

אלא אמר רבא:

התורה אמרה: יבא איסור נבילה ויחול על איסור חלב.
יבא איסור טריפה ויחול על איסור חלב.

וצריכי,

דאי אשמעינן "נבילה" משום דמטמיא, אבל טריפה אימא לא.
ואי אשמעינן: "טריפה" משום דאיסורה מחיים, אבל נבילה אימא לא.
צריכא.

ורבי מאיר, האי "טרפה" מאי עביד ליה?

מיבעי ליה למעוטי שחיטה שהיא לפנים.

ורבי יהודה?

"טרפה" אחרינא כתיב⁵³⁰ (ויקרא כב, ח).

ורבי מאיר?

חד למעוטי שחיטה שהיא לפנים,
וחד למעוטי עוף טמא.

ורבי יהודה?

מ"נבלה" (ויקרא כב, ח) נפקא ליה.

ורבי מאיר האי "נבלה" (ויקרא כב, ח) מאי עביד לה?

לשיעור אכילה, בכזית.

ותיפוק לי מקרא קמא (ויקרא יז, טו), מדאפקיה רחמנא בלשון אכילה!

חד - לשיעור אכילה בכזית,

וחד - לשיעור אכילה בכדי אכילת פרס.

סלקא דעתך אמינא: הואיל וחידידוש הוא, יותר מכדי אכילת פרס נמי ליטמא,
קא משמע לן.

רפ"י

ה"ג אלא אמר רבא כו' התורה
אמרה. בא הכתוב לומר לך יבא
איסור כו' ומשום אכל לא
תאכלוהו דסיפיה דקרא פירש בו
נבילה וטריפה לחייב את האוכלו
משום חלב ומשום נבילה ומשום
טריפה שלא תאמר אין איסור
נבילה וטריפה חלין על איסור
חלב שקדם לכולם:

משום דמטמיא. הילכך חמירא
לחול על איסור חלב:

ורבי מאיר. דאמר עוף שחיטתו
מטהרת טריפתו:

האי טריפה. דגבי עוף מאי עביד
ליה:

למעוטי שחיטה שהיא לפנים.
וכדאמרן לעיל (דף סט.). מה
טריפה שווה בפנים כבחוף יצא
השוחט עוף חולין בפנים כו':

טריפה אחרינא כתיב. גבי נבילת
עוף טהור וכל נפש אשר תאכל
נבילה וטריפה באזרח ובגר וכבס
בגדיו (ויקרא יז) וחד לא יאכל
נבילה וטריפה לטמאה בה (שם
כב):

וחד למעוטי עוף טמא. דדרשינן
מי שיש במינו טריפה:

ורבי יהודה. עוף טמא מקרא
יתירא דנבילה לא יאכל נפקא
ליה דלא איצטריך אלא לדרוש
ולומר מי שאזהרתו משום בל
תאכל נבילה יצא זה שאין
איסורו משום בל תאכל נבילה
אלא משום בל תאכל טמא:

ורבי מאיר האי. קרא יתירא
דנבילה לא יאכל מיבעיא ליה
ללמד טומאתו שאינו מטמא
אלא כשיעור איסור אכילתו
דהיינו כזית:

מקרא קמא. והנפש אשר תאכל:
בכדי אכילת פרס. שאם שהה
באכילת כזית יותר מכדי אכילת
פרס הרי היא כשאר אכילות
שאינן מצטרפין לעונשין ואף זו
אין מצטרפת ליטמא בבית
הבליעה:

דחידוש הוא. שלא מצינו בתורה
טומאה כזו שאין לו טומאה
מבחוץ ובבית הבליעה באה לו
טומאה:

10. ע, א-ב

רש"י

הכתוב מדבר. לטהרו מלטמא משום נבילות:
טיהר מכלל שחוטה. טיהר מלטמא מטעם שחיטה שהשחיטה מטהרתה:
וטיהר מכלל חלב. מטעם חלב טיהר את הנבילה מלטמא שכתב כאן שחלב נבילה טהור:
מה כשטיהר. בשר שחוטה מלטמא טהורה טיהר ולא טמאה דטמאה אין שחיטתה מטהרתה דילפינן לה בתייכ מקרא יתירא ולא לה תטמאו כל הנוגע בהם במותם והאי בהם יתירא הוא לומר אע"פ שהן שחוטין ומה אני מקיים במותם במותם ולא בחייהם ובהמה טמאה כתיב דסמוך ליה כל הבהמה אשר היא מפרסת פרסה וגו':
אף כשטיהר משום חלב. מלטמא בטהורה טיהר ולא בטמאה: ה"ג בתורת כהנים אמרת כלך לדרך זו טיהר מכלל נבילה וטיהר מכלל חלב מה כשטיהר מכלל נבילה בטמאה ולא בטהורה אף כשטיהר כו' טיהר בשר נבילה מלטמא ולקמן מפרש לה בנבלת עוף טמא וטיהר מכלל חלב כדאמרן:
בטמאה ולא בטהורה. עוף טמא טיהר מלטמא בבית הבליעה ולא עוף טהור:
ה"ג כשאתה בא בדרך זו היא בטהורה וכשאתה בא בדרך זו היא בטמאה. הילכך מדינא לא נפקא תי"ל טריפה כו':
אלא מעתה כו'. אמתניי פריך דקתני מה כשטהר מכלל נבילה בטמאה ולא בטהורה:
כמה סבי שבישתו בה. תמיה אני על זקנים מרובין שכמותכם שנתבשתם בה:
סיפא. דקתני טיהר מכלל נבילה:
אתאן לנבלת עוף טמא. שטיהרה הכתוב מלטמא בבית הבליעה:

תנו רבנן:

"והחלב נבילה והחלב טריפה"⁵³¹ (ויקרא ז, כד) - **בחלב בהמה שהורה הכתוב מדבר**. **אתה אומר**: בחלב בהמה שהורה הכתוב מדבר, או אינו אלא בחלב בהמה טמאה? **אמר**: טיהר מכלל שחוטה, וטיהר מכלל חלב. **מה נשטיהר מכלל שחוטה בטהורה ולא בטמאה**, אף נשטיהר מכלל חלב בטהורה ולא בטמאה. או כלך לדרך זו: **טיהר מכלל נבילה**, וטיהר מכלל חלב: **מה נשטיהר מכלל נבילה בטמאה ולא בטהורה**, אף נשטיהר מכלל חלב בטמאה ולא בטהורה! **אמר**: ^א **נשטא בדרך זו היא בטהורה**, **נשטא בדרך זו היא בטמאה**. **תלמוד לומר**: **"טריפה"** (ויקרא ז, כד) - **מי שיש במינה טריפה**. **אוציא את הטמאה**, שאין במינה טריפה, **ולא אוציא את החיה**, שיש במינה טריפה! **תלמוד לומר**: **"ואכל לא תאכלוהו"** (ויקרא ז, כד) - **מי שחלבה אסור ובשרה מותר**. **יצא חיה**, שחלבה ובשרה מותר.

עב

אמר ליה רב יעקב פר אבא לרבא: **אלא מעתה נבלת בהמה שהורה הוא דמטמאה**, **נבלת בהמה טמאה לא מטמאה?**

אמר ליה: **כמה סבי שבישתו בה**, **סיפא אתאן לנבלת עוף טמא**.

⁵³¹ **והחלב נבילה והחלב טריפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו**

11. ע, ב

רש"י

לא טיהר רבי מאיר. במליקת טריפה אלא בתמימים דשייכא בהו מליקה:

ואפי' באוויזים. דלאו בני מזבח הן ובלבד שיהו קדשים בפנים דהא טריפה נמי לא חזיא בתורין ובני יונה וטיהרה הואיל ומליקה הכשר קדשים בפנים היא:

ערף עז. על החלל במקום עגלה ערופה:

מהו. לר"מ מי אמרינן כי היכי דמטהר מליקת אוויון קדשים בפנים הואיל ומליקת שום עוף בפנים הוא הי"נ עריפה הכשר טהרת עגלה היא מידי נבילה כדאמר' לקמן:

ה"ג אבל עז לאו מינא דעגלה הוא. שזו מין גסה וזו מין דקה: **אין לי.** שטהור מידי נבילה אלא חלב שאסור באכילה ומותר בהנאה כדכתיב (ויקרא ז) יעשה לכל מלאכה:

חלב שור הנסקל ועגלה ערופה. שאסור בהנאה מנין שטהור:

ת"ל כל חלב. דסמך ליה כי כל אוכל חלב ואי ס"ד עגלה ערופה טהורה איצטריך קרא לטהר חלבה וכי היא טהורה וחלבה טמא:

להיכא דשחטיה מישחט. משנאסרה בהנאה מחיים כדמפרש לקמיה דמחיים נאסרה:

ותיהני לה שחיטתה. אע"פ שאינה מתירתה לא באכילה ולא בהנאה תטהרנה מלטמא דאין לך שחוטה בבהמה טהורה שמטמאה:

שמתה. דהשתא בשרה טמאה ואיצטריך לטהר חלבה שלא תאמר לא טיהר אלא חלב שאתה קורא בו יעשה לכל מלאכה:

מכלל דמחיים אסורה. ואע"פ שלא נערפה מדקתני חלב עגלה ערופה מנין ואוקימתה בשמתה:

גבול שמעתי. בה מאימתי: **ונסבין חברייא.** וסבורין התלמידין מדעתם לומר: **ירידתה כו'.** ובקידושין יליף לה דנאסרה מחיים:

["מלך, ונמצאת טריפה,

רבי מאיר אומר: אינו מטמא בבית הבליעה"].

אמר רבי יוחנן:

לא טיהר רבי מאיר, אלא בתמימין. אבל בבבלי מומין - לא.

ורבי אלעזר אומר:

אפילו בבבלי מומין.

איתמר נמי:

אמר רב ביבי אמר רבי אלעזר: מטהר היה רבי מאיר בבבלי מומין, ואפילו באוויזין ותרגולין.

בעי רבי ירמיה:

ערף עז⁵³² (דברים כא, ד) - מהו?

אוויזין ותרגולין טעמא מאי? דמינא דעופות נינהו - אבל עז לאו מינא דעגלה נינהו. או דילמא: מינא דבהמה הוא?

יתבי רב דימי וקאמר לה להא שמעתא.

אמר ליה אביי:

מכלל דעגלה ערופה טהורה היא?

אמר ליה:

אין, אמרי דבי רבי ינאי:

'כפירה'⁵³³ (דברים כא, ח) כתיב בה כקדשים.

מתביב רב נתן אבהו דרב הונא⁵³⁴:

"ואכל לא תאכלוהו"⁵³⁵ (ויקרא ז, כד) - אין לי אלא חלב שאסור באכילה ומותר בהנאה,

חלב של שור הנסקל ועגלה ערופה - מניין?

תלמוד לומר: "כל חלב"⁵³⁶ (ויקרא ג, יז).

ואי סלקא דעתך: עגלה ערופה טהורה היא, היא טהורה וחלבה טמא!?

היכא דערף מיערף - לא איצטריכא ליה.

כי איצטריכא היכא דשחטה מישחט.

ותיהני ליה שחיטה לטהרה מידי נבילה!

לא צריכא שמתה.

מכלל, מחיים אסורה?

אין,

אמר רבי ינאי:

גבול שמעתי, ושכחתי, ונסבין חברייא למימר: ירידתה לנחל איתן היא אוסרתה.

הדרן עלך חטאת העוף

⁵³² הורדו וזקני העיר ההוא את העגלה אל נחל איתן אשר לא יעבד בו ולא ירע וערפו שם את העגלה בנחל

⁵³³ כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל ונכפר להם הדם

⁵³⁴ על פי מסורת הש"ס. במהדורת וילנא: (בר נתן)

⁵³⁵ וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו

⁵³⁶ חקת עולם לדורתיכם בכל מושבותיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו